

Cardiophorus gramineus

Ekhjärtnäppare

Skalbaggar, Knäppare och halvknäppare

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Akut hotad (CR)
B1ab(iii)

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Coleoptera (skalbaggar), **Familj:** Elateridae (knäppare), **Släkte:** *Cardiophorus*, **Art:** *Cardiophorus gramineus* - ekhjärtnäppare (Scopoli, 1763) **Synonymer:**

Kännetecken

Den fullbildade skalbaggen är mellan åtta och tio mm lång, och mycket vackert färgad med en skarpt ljusröd halssköld som kontrasterar mot den i övrigt svarta kroppen. Halssköldens bakhörn är utdragna i vassa spetsar. Denna knäppare har liksom sina släktingar en utmärkt hoppförmåga om den hamnar på rygg. Den närbesläktade *Cardiophorus ruficollis* är mindre, och halva dess halssköld är svart.

Utbredning och status

Endast påträffad på ett par lokaler i Kalmar län, nämligen vid Strömsrum i Småland och i Halltorps hage på Öland. I Småland påträffades arten för första gången 1951 och återfanns senast 1977. I Halltorps hage gjordes de flesta fynd mellan 1949 och 1964, men ett fynd gjordes så sent som 2002. Närmast funnen i Lettland, England, Tyskland och Polen. I England är arten ej påträffad under 1900-talet. Världsutbredningen sträcker sig från Västeuropa österut till Turkiet och Mellanöstern.

Ekologi

Lever i anslutning till gamla träd. I Sverige påträffad på och i gamla hålekar, i Tyskland även i anslutning till gamla tallar, där larven kan förekomma i sanden vid basen på träden. I Sverige tyder fynden på att larvutvecklingen försiggår inne i trämjölet inne i stammarna på ekarna. Förmodligen lever även denna knäppararts larv som rovdjur på andra insektslarver. De fullbildade skalbagarna kläcks på hösten och övervintrar inne i hålträden. De har i Sverige visat sig framme redan i maj.

Hot

Arten är i Sverige knuten till gamla, solexponerade grova hålekar och har en mycket begränsad utbredning. Hoten är avverkning av lämpliga träd och igenväxning av hagmarker. Arten är ganska lätt att fånga in då den lämnar stamhåligheterna på försommaren, och för individsvaga populationer kan insamling utgöra ett hot.

Åtgärder

Gamla hålekar bör generellt bevaras och kontinuerligt friställas inom det aktuella området, liksom i andra delar av landet. Likaså bör fler ekar under uppväxt friställas så att förekomsten av hålträd om 300–400 år ej äventyras. En riktad inventering borde göras inom Strömsrumsområdet för att visa om arten fortfarande finns kvar i någon hålek, och framtida åtgärder utformas efter detta. Av hänsyn till denna och alla andra rödlistade arter som finns i områdets hålekar bör ingen avverkning av dessa träd ske. Träden bör dessutom friställas så att de ej växer in i barrskog.

Naturvård

Fridlysning: Fridlyst enligt Artskyddsförordningen (SFS 2007:845), enligt paragraf: 6. Bestämmelsen gäller hela landet

Litteratur

Horion, A. 1953. *Faunistik der mitteleuropäischen Käfer*. III: 226–227. München.

Nilsson, S. G. & Baranowski, R. 1994. Indikatorer på jätteträdskontinuitet – svenska förekomster av knäppare som är beroende av grova, levande träd. *Ent. Tidskr.* 115: 93.

Palm, T. 1953. Anteckningar om svenska skalbaggar VII–VIII. *Ent. Tidskr.* 74:175.

Palm, T. 1954. Anteckningar om svenska skalbaggar IX. *Ent. Tidskr.* 75:18.

Palm, T. 1959. Die Holz- und Rindenkäfer der süd- und mittelschwedischen Laubbäume. *Opusc. Ent. Suppl.* XVI:244.

Författare

Bengt Ehnström 1997. © ArtDatabanken, SLU 2006.